

Det Naturvidenskabelige Fakultet

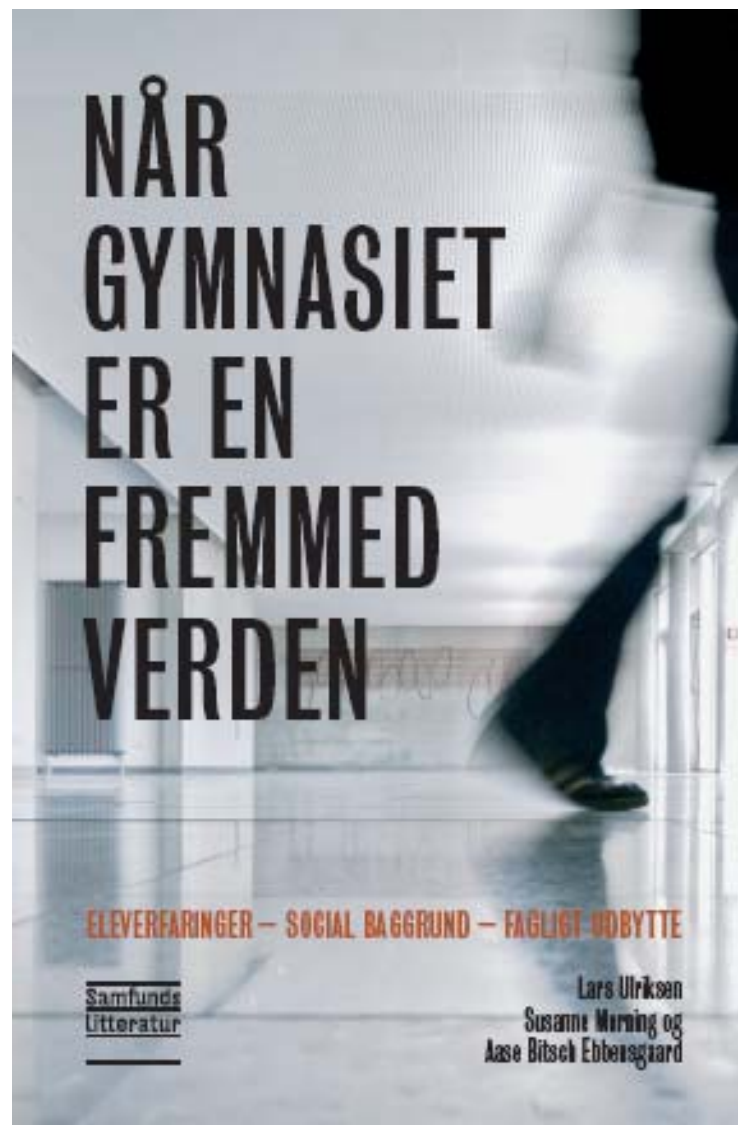

Når ungdomsuddannelsen bliver en fremmed verden

Oplæg på Studievejledernes Nyborg-konference for
vejledere ved ungdomsuddannelserne
3.november 2010

Lars Ulriksen, Institut for Naturfagenes Didaktik

Fordelingen af interviewpersoner

<i>Skoleform</i>	Drenge	Piger	I alt
Hhx	17	12	29
Htx	24	10	34
Stx	20	32	52
Hf	10	10	20
I alt	71	64	135

Hvad skal man kunne?

Men jeg har i hvert fald svært ved at finde ud af, hvad det er, man skal gøre for at få topkarakterer. I matematik, der skal man have det rigtige facit og de rigtige forklaringer. I dansk, der skal man skrive med et godt sprog, have et godt sprog, og ramme det, der er det rigtige. Og så tænker jeg bare, jamen det er jo ikke noget man lærer.

(pige, stx)

Jeg er en der er god til at snakke generelt, så jeg håber det lykkes mig at snakke mig ud af tingene, men der ligger også den frygt, at jeg ikke ved, hvad jeg skal snakke mig ud af

(pige, hf)

At vide hvad der foregår

Det er ikke altid klart for eleverne, hvad de bliver bedømt efter

Eleverne har især vanskeligt ved at gennemskue kriterierne i de humanistiske og samfundsfaglige fag.

- Skal man mene det samme som læreren?
- Skal man bruge bestemte ord (tale samfundsk)?
- Kan man overhovedet vurdere humanistiske fag?

Eleverne oplever ikke altid at det man skal, er noget man lærer (f.eks. et 'godt sprog')

⇒ Og hvis man ikke anerkender det særlige sprog, kan det også være svært at imødekomme kriterierne.

Sproget

Det færfaglige sprog

- Fagord og ikke-fagord
- Men en del ikke-fagord er knyttet til bestemte fag

Fagligt register og sociolekt

- Eleverne skal lære at tale i den stil eller det register, som skolen og den akademisk orienterede tænkning repræsenterer
- Men der er også tale om et sociolingvistisk træk, fordi dette register knytter til bestemte sociale grupper, normer og værdier, som eleverne har forskellig adgang til

At have mulighed for at deltage

At kunne producere en legitim pædagogisk tekst

- At kende og anerkende sproget og forstå kriterierne
- Betydningen af det sociale læringsrum i klassen
 - (jf. Susanne Murnings oplæg i går)
- Hjælp med lektier
 - Hvorfor lektiecafeer ikke altid er svaret
 - Hjælp med hvordan man skal læse lektier, og hvad de skal bruges til
 - Hjælp fra kammerater (de velfungerende htx-klasser)

Den gode elev

Den gode elev, det er en som laver sine ting og er aktiv.

Ja, det er vel den gode elev for en lærer i hvert fald.

Int.: Men hvad er det så for dig?

Det er en der altså stadigvæk laver sine ting sådan rimeligt, ikke også. Og så stadigvæk kan have det godt socialt og sådan være med til tingene. Selv om det måske kan komme til at gå ud over lidt lektier og sådan noget. Det synes jeg er den gode elev.

(pige, stx)

Den gode elev

Int.: Hvad skal der til for at man er en god gymnasieelev?

Dreng: Man skal være lige som pigerne. De laver deres lektier. Os drenge, de fleste af os, vi laver ikke vores lektier. Vi laver selvfølgelig vores afleveringer, og læser nogen gange noget. For eksempel jeg har haft spansk i over et år nu, og jeg har lavet lektier seks gange. Jeg følger med, og jeg får en okay god karakter i spansk. Men pigerne de laver deres lektier, rækker hånden op i timerne og er aktive. Nogen gange snakker de lidt for meget.

Int.: Hvordan vil du beskrive en god elev?

Pige: Ligesom ham.

Int.: Er du enig i, at det er pigerne?

Pige: Nej, det er jeg ikke. Jeg tror, at der er mange lærere, der kan lide det der, vi tager som det kommer-agtige, som drengene nu har.

(stx)

Summediskussion

Brug fem minutter på at summe med den eller dem, som sidder ved siden af jer:

- Hvordan svarer det, jeg har sagt, til jeres egne erfaringer fra jeres uddannelser?
- Er der noget I oplever helt anderledes?
- Er der noget I vil kommentere eller spørge om?

Hvordan kan man forstå frafald og fastholdelse

Akademisk integration:

- Elevernes faglige præstationer. Afspejler både elevens evner, og institutionens præferencer for bestemte former for faglig adfærd.
- Elevens intellektuelle udvikling og dermed en mere indre form for anerkendelse eller belønning.
- Relation og kontakt til lærere i og uden for undervisningen.

Social integration

- Etablering af en overensstemmelse mellem individet og det sociale miljø, især gennem uformelle kontakter til kammerater og ikke-faglige aktiviteter

(Vincent Tinto)

Den implicitte studerende/elev

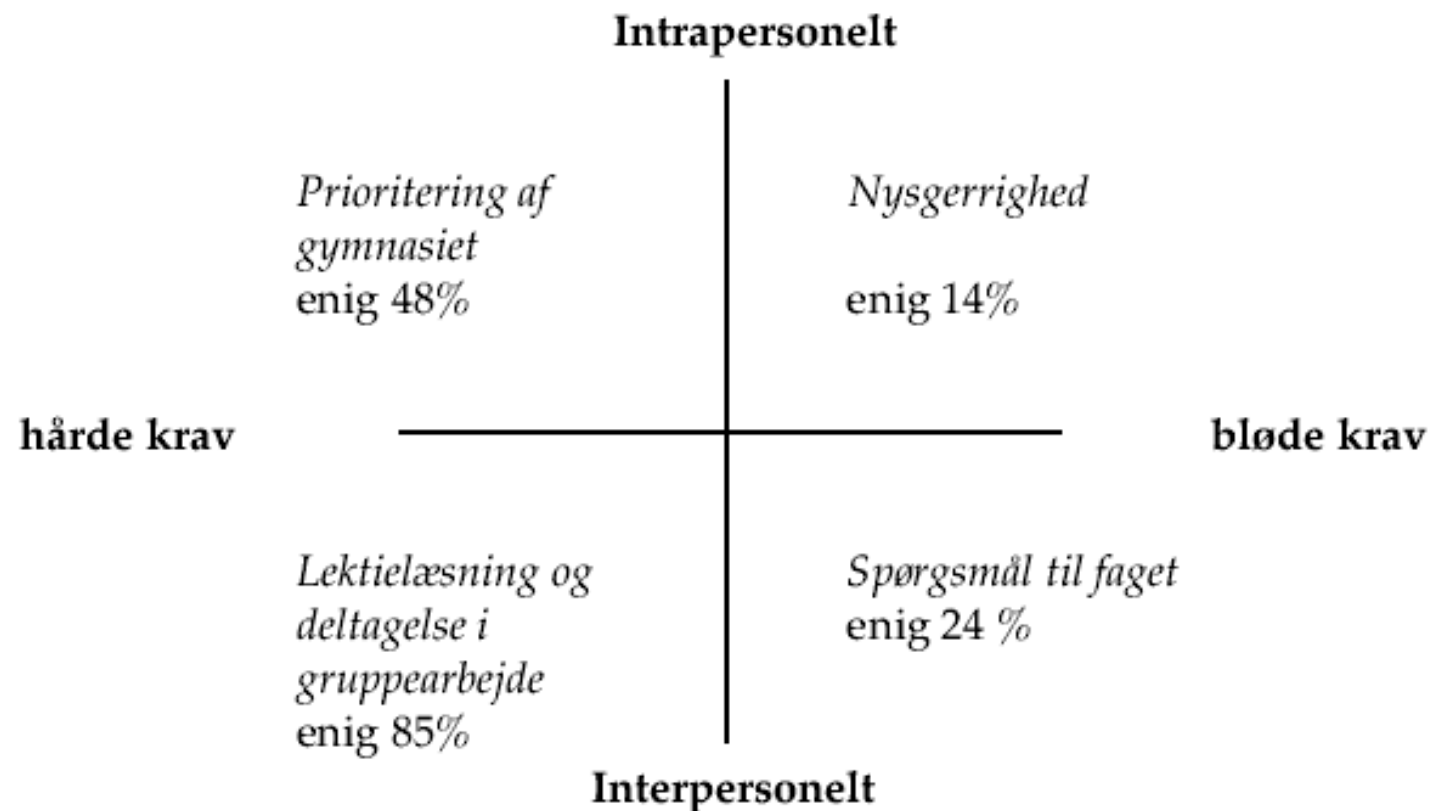
Den studiepraksis, de indstillinger, de forståelser og den adfærd hos de studerende som forudsættes i studiets tilrettelæggelse (struktur), i undervisningsformen, af lærerne og i relationen mellem de studerende

(Ulriksen 2004)

Det er en 'tekst'-struktur og en handlingsstruktur

Hvad kan lærerne forvente af eleverne?

Efter Steen Beck & Birgitte Gottlieb: Elev/Student. (2002)

Hvad kan man gøre? To hovedpunkter

Styrke elevernes muligheder for at forstå hvad der foregår.

- Eksplicitere kriterier og mål
- Undervisningsfaglighed
- Evaluerings- og feedbackformer
- Planlægge og prioritere lektie- og skolearbejde

Styrke lærernes indblik i hvad der foregår

- Gennem undervisningsevaluering
- Gennem undervisningsformer

Spørgsmål til overvejelse

Hvad af det foregående er særligt for de gymnasiale uddannelser, og hvad gælder for andre ungdomsuddannelser?

Hvad kan studievejlederen gøre?

- I forhold til eleven
 - Almene studiekompetencer ⇔ Fagspecifikke studiekompetencer
 - Have blik for elevens samlede livssituation – herunder den sociale integration
 - Hjælpe eleven til at få øje på, hvad hun/han kan
- I forhold til lærerne
 - Feedback til lærere hvis der er noget der ikke fungerer
 - Koordinere indsats i forhold til forskellige fag

Dilemmaet

Fortrolighed ⇔ 'At behandle alle ens er at behandle dem ulige'

Smågruppediskussion

Diskuter med dem, du sidder sammen med:

1. Hvilke træk ved elevernes hverdag på jeres skoler støtter eller hæmmer elevernes faglige og social integration?
2. Hvem er den implicitte elev på jeres uddannelse?
Hvem falder igennem?
Hvordan lærer man, hvad man skal gøre?
3. Hvordan ser I studievejlederens rolle i forhold til eleven og i forhold til lærerne?

Tænk over hvad I vil melde ind i en fælles erfaringsopsamling

